

Drechtsteden

Planning voor procedure:

Auditcommissie 25 mei 2016
DR Carrousel 14 juni 2016
DR 5 juli 2016

VOORSTEL DRECHTRAAD/ DRECHTSTEDENBESTUUR

Portefeuillehouder regionaal/coördinerend/opdracht A.J. Flach	Datum <i>(van opstellen stuk)</i> 7 april 2016	Status behandeling Carrousel <i>(voorstel voor AgendaCie DR)</i> <i>Opiniërend</i>
Steller A. Tolsma	E-mail a.tolsma@drechtsteden.nl	Telefoonnummer 078-770 2521

Onderwerp

Jaarstukken GR Drechtsteden 2015 GRD

Voorstel

Kennisnemen van:

1. het accountantsverslag; (nog niet beschikbaar)
2. de reactie van het Drechtstedenbestuur op het accountantsverslag. (nog niet beschikbaar)

Vaststellen van:

3. de concept-jaarstukken GRD 2015;
4. de resultaatbestemming zoals voorgesteld;
5. de afrekening met de gemeenten zoals gespecificeerd.

Bevoegdheid

Drechtraad ter vaststelling

Samenvatting

De jaarstukken 2015 wordt ter vaststelling aangeboden.

Overweging

Onderzoek naar de ontwikkeling van het uitkeringsbestand door het onderzoeksbureau APE, geeft aan dat het bestand de komende jaren niet gaat dalen maar eerder naar een, structurelere, omvang van circa 6.500 uitkeringsgerechtigden zal gaan stijgen. Ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening is deze stijging waarneembaar en is medio maart 2016 de 6.500 bereikt. Dat betekent dat er een extra tekort zal gaan ontstaan ten opzichte van het tekort wat uit deze jaarrekening doorwerkt naar de jaren 2016 en verder. Het tekort zal daarmee op kunnen lopen naar meer dan € 10 miljoen. De reserve I-deel is met de onttrekking van € 1,2 miljoen bij de jaarrekening 2015 leeg¹. Gemeenten wordt daarom nadrukkelijk geadviseerd met deze ontwikkeling rekening te houden. In het afgelopen jaar kon het tekort nog voor een groot deel worden gezien in relatie tot de participatiemiddelen maar de ook op dat budget komt meer druk te staan door het vervallen van de meeneemregeling (de laatste jaren ca. € 2,7 miljoen) en de stijging de omvang van de doelgroep (ex Wajong en de geen nieuwe instroom in de Sociale Werkvoorziening). Het landelijke beeld voor 2016 is nog niet scherp. Als het aantal uitkeringsgerechtigden landelijk stijgt dan zal er macro ook extra geld beschikbaar worden gesteld. Wij zullen op de geëigende momenten aan uw raad rapporteren over de ontwikkelingen ook voor wat betreft de budgettaire macro-ontwikkelingen.

Gezien het positieve resultaat 2015 op de onderdelen Begeleiding & Kortdurend verblijf en Persoonlijke verzorging (zorg in natura) wordt nader geanalyseerd in relatie tot de opgelegde taakstelling. Onderdeel van deze analyse zal zijn in hoeverre het resultaat op 2015 in relatie tot de opgelegde taakstelling een meerjarig effect zal hebben. Wij zullen u over de uitkomsten van deze analyse informeren.

Toelichting op het voorstel

Het resultaat van de GRD is voor het vierde achtereenvolgende jaar positief. Het resultaat dat ter bestemming wordt voorgelegd is € 1,6 miljoen euro. Bij de 2^e bestuursrapportage werd reeds

¹ Het maximum van de reserve is bepaald op basis van de vastgestelde rekenregel van 7,5% van de uitgaven van het Inkomens deel.

€ 1,6 miljoen euro uitgekeerd aan de gemeenten. Verwacht werd dat hiermee het resultaat van de GRD nihil zou zijn. In tegenstelling tot de verwachting bij de 2^e bestuursrapportage is alsnog een positief resultaat bereikt.

Op de resultaatbepalende onderdelen van de SDD is een resultaat van € 15,8 miljoen. Doordat hier met gemeenten op basis van voor- en nacalculatie wordt afgerekend, maakt dit geen onderdeel uit van het resultaat van de GRD waarover resultaatsbestemming plaatsvindt.

Hieronder treft u per programmaonderdeel een inhoudelijke samenvatting aan. Vervolgens wordt per programmaonderdeel het financieel resultaat toegelicht.

Beleidsinhoudelijke samenvatting

Bureau Drechtsteden

2015 is voor Bureau Drechtsteden een jaar geweest waarin de eerste jaarschijf van het vastgestelde regionaal MeerjarenProgramma (rMJP) ten uitvoer is gebracht. Geconstateerd kan worden dat deze eerste jaarschijf niet volledig is uitgevoerd en dat het voor 2015 beschikbare budget voor de uitvoering dan ook voor een deel niet is benut. Aan de ene kant komt dat doordat pas in het voorjaar van 2015 het uitvoeringsprogramma van het rMJP door de Drechtraad is vastgesteld. Aan de andere kant blijkt het organiseren van de benodigde capaciteit in het netwerk van de Drechtsteden (voor het uitvoeringsprogramma wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van collega's van de zes Drechtstedengemeenten) ook door de teruglopende personeelsaantallen bij gemeenten een steeds lastiger taak. Een aantal voor 2015 geplande projecten zal hierdoor in 2016 doorlopen of dan pas in uitvoering worden genomen. De financiële consequenties hiervan zijn dat een deel van het in 2015 beschikbare budget voor het uitvoeringsprogramma in 2016 nodig is. Hiertoe wordt in deze jaarrekening een voorstel voor resultaatbestemming gedaan.

Daarnaast is 2015 voor Bureau Drechtsteden gekenmerkt door een tweetal intensieve trajecten, namelijk de toetreding van de gemeente Hardinxveld-Giessendam tot de Drechtsteden en de sociaal-economische analyse door de heer Jansen.

Ter voorbereiding op de besluitvorming van de mogelijke toetreding van de gemeente Hardinxveld-Giessendam tot de Drechtsteden is vanuit Bureau Drechtsteden een impactanalyse opgesteld. Daarnaast is, nadat de gemeente Hardinxveld-Giessendam in juli het besluit heeft genomen om te willen toetreden tot de Drechtsteden, de besluitvorming bij de bestuursorganen van de deelnemende gemeenten voorbereid en begeleid. Na de positieve besluitvorming hierover in de Drechtraad wordt inmiddels gewerkt aan het opstellen van een implementatieplan.

Na de zomer van 2015 heeft het Drechtstedenbestuur opdracht gegeven aan de voormalig Commissaris van de Koningin in Gelderland, mr. Jansen, om te komen tot een sociaaleconomische analyse over de Drechtsteden. Dit traject dat uiteindelijk heeft geleid tot een rapportage Zichtbaar Samen Maritiem is vanuit Bureau Drechtsteden begeleid. Het traject zal daarnaast in 2016 een vervolg kennen.

Regiogriffie

De Regiogriffie geeft ondersteuning aan de Drechtraad in brede zin van het woord en op politiek-neutrale basis, zonder aanzien des persoons en met een kleine, maar professionele griffie. In het vierde kwartaal 2015 heeft de personeelsformatie van de Regiogriffie vrijwel volledig de vastgestelde grootte bereikt. Hierna kan de ondersteuning en dienstverlening aan de Drechtraad verder ontwikkeld worden.

In 2015 bestonden de werkzaamheden voor de Drechtraad onder andere uit de organisatie van 10 Drechtstedendinsdagen inclusief alle voorbereidende en administratieve werkzaamheden. Het verzelfstandigen van de regiogriffie inclusief budgetten is eveneens in gang gezet. Samenvattend was 2015 een bewogen jaar waarin een solide basis is gelegd voor de verdere ontwikkeling van de Drechtraad.

Sociale Dienst Drechtsteden

Het jaar 2015 was een spannend jaar van grote veranderingen in het sociale domein. Voor burgers, werkgevers, zorgaanbieders en de Drechtsteden is er per 1 januari 2015 veel veranderd. De

Participatiewet, de nieuwe Jeugdwet, de Zorgverzekeringswet, de Wet langdurige zorg en de Wmo 2015 zijn van kracht geworden. Daarmee wordt van de burger, samenleving en markt meer verantwoordelijkheid gevraagd, omdat de rijksoverheid steeds verder terugtreedt. Van gemeenten werd verwacht dicht bij de burger en tegen een gereduceerd budget, dienstverlening op maat te bieden. De jaarrekening 2015 laat, tegen de verwachting in, een positief effect voor de gemeenten zien van € 15,4 miljoen. Dit bedrag is opgebouwd uit verschillende factoren.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Veel was bij het opstellen van de begroting 2015 nog onduidelijk; hoeveel klanten zouden een beroep gaan doen op zorg? Zouden de beschikbare middelen, na de korting van 25% door het Rijk, toereikend zijn voor deze grote transitie? Zouden de kortingen die we afgesproken hebben met de zorgaanbieders voldoende zijn of te hoog? Zouden er klanten tussen "de wal en het schip" gaan vallen? Met deze complexiteit van de opgave was het lastig om in één jaar te komen tot een volledig geoptimaliseerde uitvoering.

De uitdaging lag daarbij niet alleen in het handhaven van de kwaliteit van de dienstverlening, maar zeker ook in de budgettaire beheersing. Waar de budgetten vooraf duidelijk waren gold dit niet voor de omvang van de zorg die uit deze budgetten gefinancierd diende te worden. Waar vooraf gevreesd werd voor een situatie waarin de budgetten mogelijk niet toereikend zouden zijn laat deze jaarrekening inmiddels zien dat we een fors overschot hebben op met name de WMO (€ 10,8 miljoen). De politieke keuze om de gelden "Maatwerkvoorziening inkomensondersteuning" in 2015 (€ 1,7 miljoen) niet volledig in te zetten om eventuele tekorten op te kunnen vangen, draagt ook bij aan het totale overschot.

Ten tijde van de 2e bestuursrapportage is geconstateerd, op basis van gesprekken met de zorgverleners, dat binnen het budget zou worden gebleven. Het feitelijke inzicht ontstond echter pas toen de facturatie en de verwerking daarvan op gang was gekomen. Als gevolg van problemen, bij Zorg Lokaal en de zorgaanbieders, in de ICT, die aangepast moest worden aan de nieuwe situatie, heeft dat tot november/december geduurd. Begin 2016 werd daardoor pas duidelijk dat er sprake is van een aanzienlijk overschot.

De vraag die zich aandient is: zijn er klanten tussen de wal en het schip terecht gekomen?

Medio 2015 hebben we het OCD gevraagd hiernaar onderzoek te doen. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit niet het geval is, voor zover dit na een half jaar te bepalen is. Ook het aantal bezwaarschriften (109 bezwaarschriften Wmo, 11% van tegen de verwachting in, een positief effect voor de gemeenten zien van € 15,4 miljoen. Dit bedrag is opgebouwd uit verschillende factoren) is niet verontrustend evenals het aantal klachten (7 klachten op een totaal van iets meer dan 3.200 nieuwe Wmo klanten). Tot slot hebben de Wmo adviesraad en de vele contacten in de wijken ons geen signalen gegeven dat klanten niet de juiste zorg ontvangen. Voor zover we nu kunnen overzien, lijkt het overschot voor een belangrijk deel verklaard te worden doordat er met de nieuwe Wmo uiteindelijk minder klanten naar de gemeenten zijn overgekomen dan in eerste instantie, op basis van door het Rijk aangeleverde bestanden en de opgaven van de zorgaanbieders mocht worden verwacht.

Genoemde opgaven van de zorgaanbieders zijn in belangrijke mate bepalend geweest voor de vaststelling van de taakstelling van 17%, die de zorgaanbieders bij de contractering in 2015 is opgelegd ten opzichte van de rijksbudgetten van voor de decentralisaties en opgenomen in de algemene uitkering².

Wat gemeenten in het land zorgen baart is de hoogte van de eigen bijdrage die burgers sinds 2015 moeten betalen voor de verleende zorg. Landelijk zijn er signalen dat mensen afzien van een Wmo voorziening, door deze eigen bijdrage, vooralsnog zijn deze signalen er nog niet binnen de Drechtsteden. Gemeenten kunnen hier op verschillende wijze invloed op uitoefenen bijvoorbeeld door de grondslag voor de berekening van de eigen bijdrage aan te passen. In 2015 gold overigens voor het merendeel van de nieuwe klanten nog het overgangsrecht waardoor de verhoging van de eigen bijdrage voor deze groep klanten beperkt is geweest. Eind 2015 is bestuurlijk besloten om de grondslag voor de voorzieningen individuele begeleiding en dagbesteding met ingang van 1 januari 2016 te verlagen (50% van de kostprijs). Het overschot op de gelden "Maatwerkvoorziening inkomensondersteuning" vormt daarnaast aanleiding om in 2016 een aanvullend voorstel voor te leggen met als doel het verder beperken van de hoogte van de eigen bijdrage.

² Het financiële kader is vastgelegd in de "Financiële notitie WMO" op basis van de meicirculaire 2014. Dit financiële kader volgt de circulaire van het Gemeentefonds.

Landelijk is er ook veel maatschappelijke onrust over de forse korting op de huishoudelijke ondersteuning (HO), waardoor een aantal gemeenten besloten hebben deze ondersteuning fors te beperken. Dit heeft in de Drechtsteden niet gespeeld. Sinds 2013 werken de Drechtsteden met een andere wijze van financiering waardoor de rijks korting op het budget HO, al in 2014 was gerealiseerd. Met de zorgaanbieders zijn heldere afspraken gemaakt over de verantwoording van de productie en de kosten. Het tijdpad van deze verantwoording is landelijk afgesproken en past niet binnen de reguliere cyclus van de GRD. Samen met alle betrokken partijen hebben wij een oplossing gevonden die ook past binnen het tijdpad van de jaarrekening van de gemeenten. De gecontroleerde cijfers van de zorgaanbieders, van de eigen bijdragen (die het CAK oplegt en incasseert) en de Persoonsgebonden budgetten (die de Sociale verzekeringsbank uitbetaalt) komen beschikbaar nadat de concept jaarrekening van de GRD aan het Drechtstedenbestuur wordt aangeboden.

Participatiewet

Hoewel de eerste voorzichtige signalen van economisch herstel zich in 2015 aandienden, reageerde de arbeidsmarkt vertraagd op het herstel. De algemene werkloosheid in Nederland daalde daardoor licht. Het economisch herstel vertaalt zich echter niet in een bestandsdaling van het aantal mensen in de Participatiewet. Voor de bijstand is het een gegeven dat zij na-ijlt op de werkloosheidscijfers. Dat maakt, in combinatie met de toegenomen taakstelling op het gebied van statushouders (vluchtelingencrisis), dat over het jaar 2015 het bijstandsbestand is gegroeid. Het aantal mensen dat op 31 december 2015 een uitkering ontving was 6.293. Dat zijn er 98 meer dan de doelstelling (6.195) en 240 meer dan op 1 januari 2015.

Het minimabeleid heeft in 2015 een stijging laten zien van het bereik en het aantal mensen dat er gebruik van heeft gemaakt. Bij schuldhelpverlening is het aantal meldingen in 2015 gedaald ten opzichte van 2014. De daling van het aantal meldingen kan ten dele verklaard worden door interventies in het voortraject door Sociale wijkteams, dorpsnetwerken en pilot 'workshop in de wijk' waarbij de aanmeldbijeenkomst schuldhelpverlening plaatsvindt op locatie bij een Sociaal (wijk)team. Er is een duidelijke ontwikkeling geweest van toename van het aantal mensen dat onder beschermingsbewind gesteld wordt (landelijke ontwikkeling), wat mogelijk ook effect heeft op de afname van het aantal meldingen schuldhelpverlening.

Voor het eerst sinds jaren, presenteert de Drechtsteden in 2015 een jaarrekening met een negatief effect voor de gemeenten op het Inkomensdeel. De stijging van de bijstand wordt, tot op heden, onvoldoende door het Rijk gecompenseerd. Het budget dat de gemeenten in de Drechtsteden ontvangen is niet toereikend voor het betalen van de bijstandsuitkeringen; er resulteert een tekort van € 5,2 miljoen.

Het nieuw ontwikkelde landelijke verdeelmodel (voor de bijstandsbudgetten) is nog niet optimaal en is nog onderwerp van discussie. In afwachting van een definitief verdeelmodel is de Vangnetregeling aangepast door het eigen risico te verlagen van 7,5% naar 5%. De uitkomsten van de jaarrekening 2015 laten zien dat er voor 4 van de 6 Drechtsteden gemeenten een aanvraag in 2016 gedaan gaat worden op een tegemoetkoming in het tekort.

Onderstaand tabel laat zien hoe groot de aanvraag van de tegemoetkoming is voor de betreffende gemeenten:

Gemeente	Aanvraag vangnet regeling
Alblasserdam	7.418
Dordrecht	873.761
Papendrecht	117.916
Sliedrecht	236.450

In het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom is afgesproken dat het Rijk gemeenten intertemporeel tegemoet komt in de (voor)financiering van kosten in de participatiewet door de hogere instroom van statushouders. Wat dit concreet betekent voor individuele gemeenten is nog niet bekend.

Ingenieursbureau Drechtsteden

Het jaar 2015 was een belangrijk overgangsjaar voor het Ingenieursbureau Drechtsteden (IBD). Op 1 april 2015 is het Ondernemingsplan van start gegaan. Het plan beschrijft de principiële keuzes van het IBD, waarbij de focus wordt gelegd op civieltechnische diensten. Dit betekent dat in 2016 afscheid genomen wordt van de bouwkundige en vastgoed gebonden activiteiten van het IBD. Eind 2015 zijn

gesprekken gestart met het Servicecentrum Drechtsteden (SCD) over de overname en continuïteit van deze dienstverlening.

Daarnaast zal het IBD intensiever samenwerken met leveranciers en marktpartijen. Het nieuwe compactere IBD is gericht op een minimale bezetting en behaalt de projectresultaten mede door co-creatie met marktpartijen. Uit de Klant Tevredenheid Onderzoeken (KTO) blijkt dat de dienstverlening van het vernieuwde IBD door de opdrachtgevers goed gewaardeerd wordt. Er is vooral waardering voor de samenwerking met en communicatie vanuit het IBD.

Servicecentrum Drechtsteden

In 2015 zijn belangrijke successen geboekt die een fundament leggen voor de verdere doorontwikkeling van de dienstverlening van het SCD. De belangrijkste ontwikkelingen in 2015 waren de afronding van het programma ICT op Orde, gunning van het project nieuw klant-, zaak, archiefsysteem (KZA), besluitvorming over de toekomst van Documentatie en informatievoorziening (DIV), besluitvorming over Trap Af 2 en de voorbereiding van de toetreding van Hardinxveld-Giessendam. Het SCD boekte concrete successen in het wegwerken van achterstallig archief bij de klantorganisaties. Er zijn verbeterprojecten opgestart voor een aantal kritieke processen, waaronder het in-, door- en uitstroomproces. Naast bovengenoemde ontwikkelingen en dagelijkse werkzaamheden heeft het SCD een meerjarenbeleid ontwikkeld om zowel voor de klanten als voor het SCD een duidelijke stip op de horizon te hebben.

Het SCD heeft in 2015 fors ingezet op de uitstroom van de bovenformatieven. Dit heeft ertoe geleid dat de verwachte aanspraken op de voorzieningen voor de frictiekosten Trap Af 1 en 2 aanzienlijk neerwaarts bijgesteld konden worden. Door actief te sturen op Van Werk Naar Werktrajecten en op zoek te gaan naar (passende) oplossingen voor bovenformatieven wordt niet de volledige frictievoorziening benut. Hierdoor valt bij deze jaarrekening incidenteel een deel van de voorzieningen frictiekosten Trap Af 1 en 2 vrij tot een bedrag van € 1.234.000.

In deze jaarrekening wordt een voorziening voor de kosten van de reorganisatie van de afdeling DIV gevormd. (De voorziening was in een 'worst-case scenario' berekend op ongeveer € 1,9 miljoen). Doordat vanuit het SCD actief gestuurd is op deze groep medewerkers, wordt er een voorziening gevormd van 'slechts' € 314.000, conform een eerder DSB besluit. Een ander effect is dat de gelijkblijvende WW-kosten door de uitstroom van bovenformatieven lager zijn uitgevallen dan begroot.

Er zijn enkele incidentele baten. Het mantelcontract met de Randstadgroep regelt dat op basis van de omzet (inhuur) over 2014, er een eenmalige bonus over 2014 in 2015 is uitgekeerd. En er zijn extra inkomsten ZHZ gerealiseerd, met betrekking tot extra facilitering door het SCD.

Het verzuimpercentage van het SCD van 9,38% ver boven de norm (5%). Het SCD geeft hoge prioriteit aan het verminderen van ziekteverzuim. Het hoge verzuimpercentage leidt tot het herverdelen van werk onder collega's, om de werkzaamheden binnen de bestaande organisatie op te vangen. Dit leidt tot werkdruk en keuzes in de planning en uitvoering. Zo worden er b.v. beperkingen gesteld aan het volgen of het uitstellen van opleidingen en trainingen in het kader van organisatie- en persoonlijke ontwikkeling. Ook worden er activiteiten later opgepakt dan gepland. Op diverse exploitatieposten ontstaan als gevolg van onderuitputting incidentele overschotten.. Op de ICT-exploitatiebudgetten ontstaat een incidentele besparing door een vertraging in de oplevering, waardoor de uitnutting van de gerelateerde ICT onderhoudscontracten en licenties eenmalig lager uitvallen. Eenmalig vallen er kapitaallasten vrij als gevolg van het afronden van het project ICT op orde.

In 2015 is de invoering van het nieuwe Personeels- en Salarisadministratiesysteem ADP succesvol verlopen. In het verlengde daarvan is geconstateerd dat de processen van P&O opnieuw moeten worden doorgelicht om de efficiëntie en kwaliteit van de dienstverlening omhoog te brengen. Ook vraagt de accountant steeds meer aandacht voor compliancy van de administraties. Alhoewel er in ADP geen onrechtmatigheden geconstateerd zijn, is het wel noodzakelijk om in 2016 verdere digitalisering als een noodzakelijke vervolg stap te pakken. ADP zal moeten worden omgevormd tot een Kern Registratie Medewerker. Een verbeterplan hiervoor is door het SCD uitgewerkt. Dat plan zal in begin 2016 in de diverse gremia worden besproken. De benodigde financiering, mede veroorzaakt door het hoge ziekteverzuim bij P&O en de extra benodigde expertise op onderdelen, zal in de 1^e Burap gepresenteerd kunnen worden.

In 2015 is gestart binnen P&O met een aantal belangrijke implementatietrajecten, bijvoorbeeld van de CAO, het uniformeren van een Drechtsteden brede verlofmodule, het voorbereiden van visiebepaling rondom het generatiepact, de voorbereiding van het Individueel keuze budget (IKB), het verder

vormgeven van federatief werkgeverschap en het stimuleren van duurzame inzetbaarheid. Hiervoor is door P&O een plan van aanpak opgesteld samen met de klantorganisaties.

Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden

Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden (GBD) heeft dit jaar flinke stappen voorwaarts gemaakt. De GBD heeft in 2015 een strategische toekomstvisie ontworpen voor de komende jaren. Deze visie is door u begin 2016 vastgesteld en geeft de GBD leidraad waarlangs zij zich de komende jaren moet gaan ontwikkelen. De integratie van de geo-activiteiten is afgerond en door het combineren van de verschillende werkzaamheden (BAG/WOZ) zijn de voorgenomen besparingen volledig gerealiseerd. Voor de belastingtaken geldt dat we de gemeenten dit jaar in onze jaarverslagen kunnen melden dat we sneller innen en een relevante meeropbrengst realiseren.

Onderzoekcentrum Drechtsteden

Het jaar 2015 heeft in het teken gestaan van starten met het ontwikkelen van een nieuwe koers. Met een richting die aansluit bij de wensen van gemeenten en (zuster)organisaties: zowel qua inhoud als uitvoering. In het tweede kwartaal van 2016 vindt oplevering van de OCD-ontwikkelvisie aan het Drechtstedenbestuur plaats. Daarin zijn, naast de toekomstvisie, de financiële impact en een voorstel voor robuuste financiering van de verdere ontwikkeling opgenomen. Tot de visie behoren ontwikkelagenda's met daarin opgenomen op welke wijze de nieuwe visie tot concrete uitvoering te brengen.

Financiële samenvatting

Bureau Drechtsteden

Bureau Drechtsteden heeft financieel een goed jaar achter de rug. Op vrijwel alle onderdelen is binnen de begroting gewerkt. Wel past hierbij een belangrijke kanttekening. Het grootste deel van het positieve resultaat is ontstaan door vertraging in de uitvoering van het uitvoeringsprogramma van het rMJP. Op de overige onderdelen van Bureau Drechtsteden is het resultaat maar net positief, waardoor duidelijk is dat de begroting en de realisatie goed in evenwicht zijn.

Regiogriffie

De Regiogriffie heeft 95% van de haar toegekende budgetten benut. Dit betekent dat een resultaat van € 21.000 positief is gerealiseerd. Dit komt voornamelijk doordat op het personeelsbudget een voordelig saldo is ontstaan.

Sociale Dienst Drechtsteden

Het effect van de SDD voor de gemeenten bij de jaarrekening is een bedrag van € 15,2 miljoen voordelig. Dit bedrag is, conform de financieringsafspraken, onder te verdelen in resultaatbepaling (voordeel € 15,9 miljoen) en resultaatbestemming³ (nadeel € 0,7 miljoen) en worden afgerekend met de gemeenten. Bij de tweede bestuursrapportage 2015 is de begroting neerwaarts bijgesteld met € 2,5 miljoen. Het totale positieve effect voor de gemeenten in 2015 bedraagt derhalve € 17,7 miljoen.

Inkomensondersteuning / Participatie

De uitgaven aan bijstandsuitkeringen in 2015 hebben geleid tot een tekort van € 5,2 miljoen. In de tweede bestuursrapportage 2015 was geprognosticeerd dat er een tekort was van € 5,1 miljoen. Het daadwerkelijke tekort 2015 als effect voor de gemeenten bedraagt, na onttrekking van € 1,2 miljoen aan de reserve inkomensondersteuning, € 4,0 miljoen.

Het verschil tussen het geprognosticeerde en het feitelijke tekort, € 0,1 miljoen, wordt grotendeels verklaard door een stijging van het klantenbestand eind 2015, meer verstrekkingen BBZ, meer loonkostensubsidies. Tevens is er sprake geweest van hogere rijksbudgetten, een Incidenteel Aanvullende Uitkering Sliedrecht en hogere terugvorderingen Participatiewet.

De reserve inkomensondersteuning is per 1 januari 2016 leeg. De jaarrekening 2015 werkt voor ca € 5,5 miljoen door naar 2016. Daarnaast heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden. Op basis daarvan is een extra stijging van het tekort met € 4,5 miljoen te verwachten.

³ Bij resultaatbestemming heeft de Drechtraad de mogelijkheid om middelen te onttrekken dan wel te storten in een ter zake gevormde reserve.

Het positieve resultaat Participatie van € 4,9 miljoen is een forse afwijking van het geprognosticeerde overschot bij de tweede programma verantwoording. Het resultaat komt, conform financieringsafspraken, ten gunste van de gemeenten. Als uitgangspunt voor de baten wordt het schot binnen de integratie-uitkering Sociaal Domein gebruikt als kader van de benodigde baten 2015 om het re-integratie instrumentarium en de Wsw te kunnen bekostigen.⁴ Daarnaast is de reserveringsregeling 2014 beschikbaar. Er is conform bestaand beleid, alleen re-integratie ingezet als er zicht was op (gesubsidieerd) werk. Vanaf 2016 is er geen reserveringsregeling uit voorgaande jaren meer beschikbaar.

In de tweede bestuursrapportage 2015 is aangegeven dat het overschot op de middelen Participatie in relatie moet worden gezien met het tekort op het Inkomensdeel. Als we deze programma's tezamen nemen dan is sprake van een positief resultaat van € 0,9 miljoen. De ontwikkeling van het klantenbestand zoals deze zich nu laat zien, rekening houdend met de taakstelling statushouders, heeft zijn negatieve weerslag op de financiële middelen die benodigd zijn de komende jaren.

Wsw

De lasten en baten zijn als gevolg van hogere uitkeringen van het Rijk en meer extern geplaatsten naar boven bijgesteld. Het effect gemeenten, ad € 86.000, betreft niet opgehaalde budgetten ad € 50.000 en meer extern geplaatsten ad € 36.000.

Minimabeleid

Het Minimabeleid is onder te verdelen in twee stromen. Enerzijds het reguliere minimabeleid en anderzijds de Maatwerkvoorziening inkomenssteun chronisch zieken en gehandicapten. De middelen van deze laatste maken onderdeel uit van de "nieuwe" Wmo.

Het resultaat op het reguliere minimabeleid is € 995.000 en lagere kosten kinderopvang van € 100.000. Het resultaat van de maatwerkvoorziening inkomenssteun chronisch zieken en gehandicapten heeft een omvang van € 1.742.000. Hierdoor is het totale voordelig effect voor gemeenten € 2.837.000 op deze onderdelen.

Bij de tweede bestuursrapportage 2015 was een overschot geprognosticeerd van indicatief € 1,9 miljoen, € 0,8 miljoen voor het reguliere minimabeleid en € 1,1 miljoen voor de maatwerkvoorziening inkomenssteun chronisch zieken en gehandicapten. Ondanks dat het bereik onder de doelgroep verder is verbeterd is het totale overschot gedurende de periode september tot en met december opgelopen. De onderbenutting op het onderdeel maatwerkvoorziening inkomenssteun chronisch zieken en gehandicapten is te wijten aan het feit dat er nog geen bestemming is gegeven aan de inzet en benutting van het beschikbare budget. In oktober 2015 is een memo rondom deze onbenutte gelden ingebracht. Aan de hand van deze memo is vanwege de financiële onzekerheid op de totale Wmo besloten (nog) geen verdere invulling te geven aan het onbenutte budget. Op basis van de realisatiecijfers Wmo 2015 zal een voorstel worden gedaan voor een regeling op dit onderdeel in 2016.

Wmo

Uitgangspunt voor de begroting 2015 was dat de taken en ambities in het kader van de Wmo binnen de financiële kaders worden uitgevoerd. Deze doelstelling is ruimschoots gehaald. Het saldo op de gerealiseerde baten en lasten bedraagt bijna € 8,9 miljoen ten opzichte van de actuele begroting 2015. Dit bedrag is exclusief het resultaat op de huishoudelijke hulp toelage van € 1,6 miljoen, dat wordt overgeheveld naar 2016. Wanneer we ook rekening houden met de eerder gedane (neerwaartse) bijstellingen bij de tweede bestuursrapportage van € 1,9 miljoen, dan bedraagt de totale besparing € 10,8 miljoen.

Voor de nieuwe taken die zijn overgekomen vanuit de AWBZ, begeleiding en kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging, zijn de lagere lasten in belangrijke mate het gevolg van de uitgevoerde wettelijke herindicaties waarbij het klantenbestand dat vanuit het Rijk is overgedragen is opgeschoond. Daarnaast wordt aangenomen dat net als bij de traditionele Wmo voorzieningen, huishoudelijke ondersteuning en de hulpmiddelen, de hogere eigen bijdrage CAK de belangrijkste reden is waarom klanten afzien van een Wmo voorziening. Uit landelijk onderzoek (Binnenlands Bestuur) blijkt dat 20% à 25% van de zorggebruikers zou afzien van zorg door de hoge eigen bijdrage. De verkoop van dienstencheques in het kader van de huishoudelijk hulp toelage bleef achter op het beoogde aantal op jaarbasis. In 2015 waren 102.000 dienstencheques beschikbaar voor de Drechtsteden, waarvan er uiteindelijk 11.751 in 2015 zijn verkocht en 2.321 zijn verzilverd. Dit staat gelijk aan € 58.000 op het beschikbare Rijksbudget van € 1,7 miljoen.

⁴ De Bijdragenverordening is vastgesteld door de Drechtraad op 07 april 2015

Apparaat

Het saldo op de gerealiseerde baten en lasten van de apparaatskosten bedraagt afgerond € 2,4 miljoen ten opzichte van de actuele begroting 2015. Het saldo bestaat uit;

- een resultaat op de apparaatskosten van € 0,8 miljoen,
- een resultaat op decentralisatie uitkering regionale werkbedrijven van € 0,6 miljoen⁵,
- een resultaat op de tijdelijke budgetten decentralisatie van € 0,16 miljoen,
- een voordeel op de dekking participatiebudget onderdeel overhead van € 0,55 miljoen,
- hogere baten apparaat van € 0,3 miljoen door detachering van personeel.

Ingenieursbureau Drechtsteden

Het IBD is per 1 april 2015 gestart als gereorganiseerd organisatieonderdeel. Een kostendekkende exploitatie was daarbij een belangrijk uitgangspunt. In 2015 zijn hiertoe nieuwe kostprijsberekeningen uitgevoerd en zijn nieuwe tarieven voor 2016 vastgesteld. Door te werken met externe inhuurkrachten, die het werk intern uitvoeren, is gekomen tot een kostendekkende werkwijze.

In 2015 zag het IBD bovendien een sterkte toename in de omvang van de orderportefeuille. Deze steeg van € 5,7 miljoen in 2013, naar € 7,3 miljoen in 2014 tot € 8,8 miljoen in 2015. Het jaar 2015 is uiteindelijk afgesloten met een positief resultaat van € 321.000. Dit resultaat kon voornamelijk worden gerealiseerd door de grote orderportefeuille, waardoor veel productieve uren gerealiseerd konden worden. Naast de realisatie van veel productieve uren is er ook nadrukkelijk gestuurd op de uitgaven. Deze zijn hierdoor € 62.000 lager uitgevallen dan begroot.

Tot slot is er ook nadrukkelijk gestuurd op de personele frictiekosten die met de reorganisatie samenhangen. Door de nadrukkelijke aandacht voor de frictiekosten hebben we deze in 2015 tot € 277.000 kunnen reduceren. De frictiekosten vallen buiten de IBD begroting en worden gedragen door de gemeente Dordrecht.

Servicecentrum Drechtsteden

Het Servicecentrum Drechtsteden sluit dit jaar af met een incidenteel positief resultaat van € 2,1 miljoen. Dit resultaat wijkt af van het geprognostiseerde resultaat van € 560.000 dat in de 2^e bestuursrapportage is vermeld. Deze afwijking heeft een incidenteel karakter en wordt veroorzaakt door:

- mutaties in de voorzieningen (€ 1 miljoen);
- mutaties in baten en lasten; vooral materiele budgetten en eenmalige baten (€ 1,1 miljoen).

De mutaties in voorzieningen vallen per saldo € 1 miljoen voordeliger uit. Voor het overgrote deel wordt dit veroorzaakt door het gedeeltelijk vrijvallen van de frictiekostenvoorzieningen vanuit Trap af 1 en Trap af 2 bezuinigingen. Mede door op zoek te gaan naar passende oplossingen en de inzet van het team Mobiliteit & Ontwikkeling zijn er goede resultaten behaald in de begeleiding van werk naar werk van boven formatieve medewerkers, waardoor het risico en het beslag op de voorzieningen is afgenomen en derhalve niet voor 100% behoeft te worden uitgenut.

De belangrijkste oorzaken voor het voordelige resultaat op de materiele budgetten zijn een incidentele vrijval op kapitaallasten (€ 0,2 miljoen), onderuitputting binnen het programma "ICT op Orde" als gevolg van vertraging in de oplevering (€ 0,2 miljoen). Het SCD kampt met een fors ziekteverzuim. Dat vraagt scherpe keuzes in de bedrijfsvoering te maken om de werkdruk beheersbaar te houden. Hierdoor worden niet alle exploitatiebudgetten uitgenut, waardoor er lagere uitgaven zijn op o.m. het opleidingsbudget (€ 0,3 miljoen). Het resterende resultaat van € 0,4 miljoen is het gevolg van een omzetbonus van Randstad (€ 0,2 miljoen), lagere gelijkblijvende WW-kosten bovenformatieve medewerkers als gevolg van inspanningen om bovenformatieven een passende oplossing te bieden (€ 0,06 miljoen), lagere interne doorbelasting (€ 0,06 miljoen) en een extra bate (€ 0,1 miljoen).

Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden

De GBD sluit het jaar af met een positief resultaat van € 120.000, vooral veroorzaakt door extra opbrengsten uit invorderingsactiviteiten, lagere kosten voor inhuur en lagere doorbelasting aan het SCD en het OCD.

⁵ Loopt via de centrumgemeente Dordrecht.

Onderzoekcentrum Drechtsteden

Het Onderzoekcentrum Drechtsteden laat een negatief resultaat zien. Dat wordt veroorzaakt door een sterk teruglopende omzet op het pluspakket die € 350.000 lager was dan begroot. Daarnaast is een voordeel van € 71.000 gerealiseerd op externe opdrachten. Met die lagere omzet in het vooruitzicht, heeft geen invulling van vacatures plaatsgevonden. Daardoor is het negatieve resultaat gedempt tot € 130.000.

Chief Information Office

Er is in 2015 onderbesteding op het personeelsbudget van het Chief Information Office (CIO) office voor de niveau 2 projecten. Voor deze projecten wordt gebruik gemaakt van een flexibele schil op basis van inhuur. Doordat minder is ingehuurd is een voordelig saldo van € 114.000 ontstaan.

Algemene dekkingsmiddelen

Het resultaat op de Algemene Dekkingsmiddelen bedraagt € 137.000 en is voornamelijk ontstaan uit het renteresultaat en daarnaast op de huisvesting.

Voorstel resultaatbestemming per begrotingsprogramma

Het te bestemmen resultaat bij de jaarrekening 2015 bedraagt € 1,6 miljoen. In de tabel hieronder is per programmaonderdeel weergegeven wat het te bestemmen resultaat is, of het voorstel een mutatie met de reserve met zich mee brengt of dat wordt voorgesteld om het resultaat met de gemeenten af te rekenen.

(bedragen x € 1.000)

Begrotingsprogramma	Saldo	Reserves		Afrekenen met gemeenten
		Toevoegen	Onttrekken	
Beleid en Bestuur				
Beleid en bestuur - beleid	695	215	0	480
Beleid en bestuur - bestuur	-1	0	0	-1
Beleid en bestuur - regiogriffie	21	10	0	11
Sociale Dienst Drechtsteden				
Werk en Inkomen	-5.212	0	1.177	-4.035
Minimabeleid	995	0	0	995
Apparaatskosten	2.379	0	0	2.379
Bedrijfsvoering				
Ingenieursbureau Drechtsteden	321	0	0	321
Servicecentrum Drechtsteden	2.142	0	0	2.142
Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden	120	93	0	27
Onderzoekcentrum Drechtsteden	-130	0	100	-30
Bureau Drechtsteden - CIO	114	0	0	114
Algemene dekkingsmiddelen	137	0	0	137
Totaal	1.581	318	1.277	2.540

Het begrotingsprogramma Beleid en bestuur – beleid kent een positief saldo van € 695.000. Het uitvoeringsprogramma van het rMJP loopt ook via dit begrotingsprogramma. Voorgesteld wordt om € 215.000 van het positieve saldo van dit uitvoeringsprogramma toe te voegen aan de te vormen reserve rMJP 2014-2018 en deze middelen in 2016 in te zetten.

De middelen zullen worden gebruikt voor projecten die vallen in drie categorieën, te weten:

- A. Projecten die wel een start in 2015 hebben gekend, maar doorlopen in 2016.
- B. Projecten die in 2015 wel op de begroting stonden maar niet zijn uitgevoerd en waarvoor in 2016 geen of te weinig dekking in de begroting aanwezig is, of waarvan de besluitvorming in 2015 heeft plaatsgevonden maar de uitvoering nog niet is gestart.
- C. Projecten waarvan naar aanleiding van de afgelopen periode gebleken is dat een intensivering gewenst is. Concreet hebben we het dan over intensiveringen op lobbytrajecten ten behoeve van de bereikbaarheid (weg en spoor), extra werk op voorbereiding aanbesteding OV concessie, intensiveringen op afspraken met corporaties, afronding van fietsknooppuntennetwerk, coördinatie op duurzaamheidsprojecten en de door u gevraagde analyse van de luchtkwaliteit.

Daarnaast wordt voorgesteld om het resterende resultaat van € 480.000 op het programma aan de gemeenten uit te keren.

Voorgesteld wordt om het resultaat van de griffie deels te reserveren in de te vormen exploitatiereserve van de regiogriffie. Conform de nota "Beleidskader risicomanagement en weerstandsvormen" bedraagt de minimale ondergrens van een exploitatiereserve € 100.000 en mag de reserve maximaal gevuld zijn tot 3% van de apparaatskosten. Gezien de begrotingsomvang van de Regiogriffie en de beperkte risico's die zich voor kunnen doen bij de Regiogriffie wordt voorgesteld om niet de reserve met het volledige resultaat te vullen. Voorgesteld wordt om van het resultaat € 10.000 te reserveren en het resterende resultaat (€ 11.000) terug te betalen aan de gemeenten.

Voor het negatieve resultaat van € 5,2 miljoen op inkomensondersteuning wordt voorgesteld om deze te dekken door het inzetten van de reserve Inkomensondersteuning (€ 1,2 miljoen) en het resterende tekort (€ 4 miljoen) af te rekenen met de gemeenten. Daarnaast wordt voorgesteld om het resultaat op minimabeleid (€ 1,0 miljoen) en het apparaat (€ 2,3 miljoen) uit te keren naar de gemeenten.

Voorgesteld wordt om het positieve resultaat van het Ingenieursbureau Drechtsteden, ter grootte van € 321.000, volledig uit te keren aan de gemeenten Dordrecht (73%) en Zwijndrecht (27%) gebaseerd op de gerealiseerde omzetverhouding van beide gemeenten.

Het te bestemmen resultaat van het SCD over 2015 bedraagt € 2,1 miljoen. Hiervan stellen we voor om het volledige bedrag uit te keren aan de eigenaren.

De GBD sluit het jaar af met een positief resultaat van € 120.000. Conform uw besluitvorming over de strategische visie wordt hiervan € 45.000 uit de opbrengst aanmaningen/dwangbevelen toegevoegd aan de te vormen reserve voor de strategische reserve. Daarnaast zal conform deze besluitvorming het saldo op de reguliere bedrijfsvoering (€ 48.000) aan deze reserve worden toegevoegd. Voorgesteld wordt om het voordeel op de belastingtaken van € 27.000 naar rato van de bijdragen aan de gemeenten terug te storten.

Voorgesteld wordt de gehele exploitatiereserve van het OCD in te zetten ter dekking van het negatieve resultaat 2015. Het resterende negatieve resultaat (€ 30.000) zal vervolgens afgerekend worden met de gemeenten.

Voorgesteld wordt om het positieve resultaat op de CIO (€ 114.000) volledig terug te laten vloeien naar de gemeenten.

Voorgesteld wordt om het resultaat op de *Algemene dekkingsmiddelen* (€ 137.000) uit te keren aan de gemeenten. In onderstaande tabel is weergegeven wat de effecten per gemeente zijn voor de voorgestelde uit te keren resultaten.

(bedragen x € 1.000)

	Te verdelen	Alblasserdam	Dordrecht	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Sleutel
Beleid en bestuur								
Beleid en bestuur - beleid	480	35	218	53	59	45	82	Inwoners
Beleid en bestuur - bestuur	-1	0	-1	0	0	0	0	Inwoners
Beleid en bestuur - regiogriffie	11	1	5	1	1	1	2	Inwoners
Sociale Dienst Drechtsteden								
Werk en Inkomen	-4.035	-169	-2.647	-134	-285	-226	-573	Klanten
Minimabeleid	995	42	652	33	70	56	141	Klanten
Apparaatskosten	2.379	87	1.715	73	133	107	264	Klanten
Bedrijfsvoering								
Ingenieursbureau Drechtsteden	321		234				87	Omzet
Servicecentrum Drechtsteden	2.142	152	1.091	168	250	172	309	Verrekeningsys.
Gemeentebelastingen en basisinformatie Drechtsteden	27		15	3	3	3	4	Aanslagregels
Onderzoekcentrum Drechtsteden	-30	-2	-13	-3	-4	-3	-5	Inwoners
Bureau Drechtsteden - CIO	114	8	50	12	14	10	19	Inwoners
Algemene dekkingsmiddelen	137	10	61	15	16	12	23	Inwoners
Totaal	2.541	164	1.380	221	257	177	353	

Perspectiefnota

Het Drechtstedenbestuur heeft in 2015 aan dhr. Jansen de opdracht gegeven om ons gebied een spiegel voor te houden én aanbevelingen te doen over mogelijkheden om de positie van de Drechtsteden te verbeteren. Het rapport Zichtbaar Samen Maritiem dat dhr. Jansen op basis van deze opdracht heeft opgeleverd is wat het Drechtstedenbestuur betreft een nadere verdieping, precisering en uitwerking van de in het rMJP afgesproken ambities en geeft nadere focus.

Daarnaast is de afgelopen maanden gewerkt aan de voorbereiding van een bestuursakkoord met de provincie Zuid-Holland. Samenwerking tussen de provincie en de Drechtsteden moet beide helpen om hun agenda's te realiseren. Het bestuursakkoord heeft naar verwachting positieve consequenties voor de al lopende inzet uit het rMJP. Het is tegelijk de verwachting dat meer kracht gemaakt kan worden door additionele provinciale inzet. Op onderdelen zijn hiervoor naar verwachting ook vanuit onze regio extra middelen nodig.

Naar aanleiding van het rapport Zichtbaar Samen Maritiem en het provinciaal bestuursakkoord bieden wij u in juni een perspectiefnota aan. In deze perspectiefnota maken wij de consequenties van de gewenste intensiveringen inzichtelijk. Dit wordt concreet vertaald in een gebundelde actielijst vanuit Zichtbaar Samen Maritiem, het provinciaal Bestuursakkoord én het rMJP. De nota verschaft hiermee inzicht in de voorgestelde intensiveringen en de bijbehorende inzet van mensen en middelen. U kunt deze nota in de algemene beschouwingen van begin juli en hiermee het debat rondom het perspectief op 2017 en verder betrekken. Het betrekken van de perspectiefnota bij de algemene beschouwing stelt de gemeenten bovendien in staat om de eventuele financiële consequenties nog in de lokale Begroting 2017 te verwerken.

Op basis van de resultaatbepalende onderdelen in deze jaarrekening wordt een positief resultaat van € 15,8 miljoen met de gemeenten afgerekend. Daarnaast vloeit er vanuit de resultaatbestemming € 1,9 miljoen naar de gemeenten terug. Met oog op het bovenstaande doen we u de aanbeveling om een deel van het positieve jaarrekeningresultaat dat naar u terugvloeit lokaal te reserveren ten behoeve van de voorziene intensiveringen en de middelen die hiervoor benodigd zullen zijn.

Consequenties

➤ *Financiële consequenties*

Aan de hand van het besluit over de resultaatbestemming 2015 zal afrekening met gemeenten plaats vinden.

➤ *Personele en organisatorische consequenties*

Niet van toepassing.

➤ *Juridische consequenties*

Niet van toepassing.

➤ *Consequenties voor de mate van efficiënt besturen en werken in het netwerk*

Niet van toepassing.

➤ *Relatie met andere beleidsvelden, organisaties en duurzaamheid*

Niet van toepassing.

Verdere procedure, communicatie en uitvoering

Auditcommissie 25 mei 2016

DR Carrousel 12 juni 2016

DR 5 juli 2016

Gemeenten ontvangen de conceptjaarstukken na de behandeling in het DSB, zodat zij hun zienswijzen kenbaar kunnen maken.

De provincie Zuid-Holland ontvangt de jaarstukken na vaststelling door de Drechttraad.

Onderliggende stukken

Concept Jaarstukken GR Drechtsteden 2015 – versie 7 april 2016